

Stockholms
stad

Program

Leda lärande

14 september 2015

LEDA LÄRANDE - SEMINARIEPROGRAM

Pass A 12.30-13.30

PLATS: WATERFRONT

A 4 (del av auditoriet) 500 platser

Forskning eller kunskapsbildning, det är frågan? Om forskningens roll i skolutveckling

Föreläsningen utgår från Glenn Hultmans arbete med regeringsuppdraget från Vetenskapsrådet inom SKOLFORSK (2014/15) som handlar om hur forskningen kommer till användning i skolan, ur ett praktikperspektiv. Vilken typ av forskning är användbar och hur får lärare tillgång till den? Vad händer i överföringen? Hur mycket är ”lost in translation”? I seminariet belyses frågan om användning och överföring av forskning, kunskapsbildning och skolutveckling.

Glenn Hultman är professor vid Linköpings universitet. Han bedriver forskning kring forskningsanvändning och kunskapsbildning, rektorers arbete och ledarskap, lärares yrkeskunnande och lärande samt skolutvecklingens arkitektur.

Baren C 5, plan 5 100 platser

Det kollegiala samtalet

Vårt seminarium fokuserar på det kollegiala samtalet utifrån att en förstelärares uppdrag kan vara att driva och leda kollegiala samtal. Vi ger en kort överblick över vad kollegiala samtal kan leda till, samt utmaningar och framgångsfaktorer i rollen som samtalsledare. Vi kommer även att informera om vad vi som lärarcoacher kan erbjuda framöver.

Katarina Ericsson, Ylva Modig, Anna-Lena Ebenstål är lärarcoacher.

C4 plan 2, 125 platser

Hur kan karriärtjänster för lärare bidra till hållbar skolutveckling?

Karriärtjänster för lärare är en satsning som är tänkt att på sikt leda till en hållbar skolutveckling. Forskning och erfarenheten visar att utvecklingsprojekt och andra tillfälliga utvecklingsstödjande insatser ofta leder till kortsiktiga resultat, men däremot mer sällan till långsiktiga effekter. På seminariet diskuteras hur organisationsforskning kan ge stöd för att Stockholm stads pågående satsning på karriärlärartjänster tillsammans med andra utvecklingsinsatser ska leda till långsiktiga effekter och en hållbar skolutveckling.

Lennart Svensson är professor vid Linköpings universitet. Han har forskat om utvecklingsarbete, bland annat i skolan.

Ann Öhman Sandberg är lektor vid Örebro universitet. Hon forskat om hållbarhet i policydrivna projektsatsningar och är speciellt intresserad av frågor som rör skolutveckling.

Christina Ehneström är utvärderare och egen företagare.

Sal 26 plan 2, 50 platser

Stockholm Teaching & Learning Studies - Exempel på undervisningsutvecklande ämnesdidaktisk forskning

Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS) har utvecklats för att initiera, stödja och sprida klassrumsbaserade ämnesdidaktiska FoU-projekt som handlar om frågor och problem som uppstår i undervisningen. Vid detta seminarium presenteras tankarna med och organisationen för STLS samt exempel på FoU-projekt som genomförts inom olika skolämnen.

Maria Andrée är vetenskaplig ledare för STLS och docent i naturvetenskapsämnenas didaktik vid Stockholms universitet. Hennes forskningsintresse rör elevers lärande och deltagande i naturvetenskaplig undervisning.

Sal 23 plan 2, 30 platser

FoU som en naturlig del av skolutveckling

Hur kan man rent praktiskt arbeta med skolutveckling i termer av FoU på en skola och hur kan förstelärare och lektorer användas i detta arbete? Konkreta exempel från Fryshusets gymnasium, Engelbrektsskolan och Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS).

Ann-Sofie Jägerskog är lektor på Fryshusets gymnasium.
Sanna Wettergren är lektor på Engelbrektsskolan.

Kollegialt FoU-arbete på Kungsholmens gymnasium

Under förra läsåret inledde Kungsholmens gymnasium/Stockholms musikgymnasium en kompetensutvecklingssatsning vars syfte på sikt är att öka elevers lärande genom skapandet av effektivare strategier för utveckling av lärarprofessionen.

Målet det första året vara att fördjupa förmågan att relatera den egna praktiken till adekvat teori, för att på så sätt utveckla det gemensamma akademiska språket relaterat till elevers lärande. Vi jämförde processen med problemformuleringsfasen i en vetenskaplig arbetsprocess.

Vi skapade seminariegrupper under ledning av lektorer och förstelärare. Seminarieledarna fick regelbunden handledning av Maria Andrée från Stockholms universitet.

Lesley Brunnman, Annica Tengbom Öden, Ove Sköld, är rektorer,
Annika Nylén är lektor, **Eva Tarandi** och **Yannick Orfévre** är förstelärare.

Sal 21 plan 2, 30 platser

Olika vägar för lärares professionella lärande – globala utblickar från klassrum i öst, väst, syd och nord

Vad kan vi lära från andra om utveckling inom ämnesundervisning och professionsutveckling? Presentationen utgår från 22 olika forskare/lärare från hela världen

och deras praxisnära forskning med fokus på utveckling, lärande och förändring. De olika bidragen visar på olika vägar för lärares och elevers/studenters lärande.

Britt-Marie Apelgren är universitetslektor i ämnesdidaktik med inriktning mot engelska på Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs Universitet

PLATS: WORLD TRADE CENTER

New York 170 platser

Jantelagens skola möter de särbegåvade eleverna

I mitt anförande försöker jag lägga ett pussel för en ökad förståelse av de sociala och dynamiska krafter som påverkar samhälle, skolutveckling och i synnerhet toleransen och acceptansen för de särskilt begåvade individerna. Det modernare samhället vill omhulda de särskilt begåvade som humankapital men samtidigt är man inte beredd att acceptera dessa individers särpräglade individuella beteende och behov.

Roland S Persson är professor i pedagogisk psykologi vid Högskolan i Jönköping. Hans forskningsinriktning är hög prestation (talang), särbegåvning och makrosocial dynamik i förhållande till dessa.

Stockholm 70 platser

What does PISA actually tell us?

In this talk, drawing solely on European data, I will show how the OECD, the sponsor of PISA, has promoted certain countries in ways that have created wide-spread beliefs that mathematics teaching in those countries is something to be admired, despite evidence that their students' TIMSS performance does not always warrant admiration. In this talk, I will highlight the dangers of such an acceptance and argue that unless a system can demonstrate excellence on both PISA and TIMSS, it should not be construed as reflecting didactical excellence.

Paul Andrews är professor i matematikämnets didaktik vid Stockholms universitet.

Milano 50 platser

Kollegialt utvecklingsarbete

Under seminariet diskuteras kollegialt utvecklingsarbete som grund för undervisningsutvecklande forskning.

Inger Eriksson är vetenskaplig ledare för STLS och professor i pedagogik vid Stockholms universitet. Hennes forskningsintresse rör elevers kunskapsutveckling och utveckling av undervisning.

Sydney 42 platser

Didaktik - lärares professionsvetenskap

Vid seminariet presenteras hur didaktik kan utvecklas som lärares professionsvetenskap och utgöra den vetenskapliga grund som verkar i samklang med lärares beprövade erfarenhet. Vid seminariet ges exempel på forskning som kan vara stöd för lärares planering, genomförande av undervisning och för bedömning. Tillsammans diskuterar vi hur relationen mellan undervisning och forskning kan fördjupas och utvecklas innehållsmässigt, metodiskt och institutionellt.

Per-Olof Wickman är professor i didaktik med inriktning mot naturvetenskap vid Institutionen för naturvetenskapsämnenas och matematikämnets didaktik.

Paris 40 platser

Kollegialt utforskande av undervisning genom ämnesdidaktiska FoU-projekt

Vår presentation kommer att beskriva tre olika matematikdidaktiska FoU-projekt samt vilka kunskaper om elevers lärande i relation till undervisning som projekten resulterat i. Vi kommer även kort beskriva den struktur modellen Learning Study tillhandahåller i utforskandet av ett kunskapsinnehåll samt vad det innebär att kollegialt driva FoU-projekt i samarbete med Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS) på sin skola.

Marie Björk är speciallärare och doktorand vid Forskarskolan i Learning Study.

Kristina Fellenius är förstelärare på Nya Elementar.

Jenny Fred är lärare och doktorand vid Forskarskolan i Learning Study.

Gunilla Pettersson Berggren är förstelärare och utvecklingslärare vid Sjöstadsskolan.

Johanna Stjernlöf är utvecklingsledare på BoU Ekerö.

Per Westin är lärare vid Nya Elementar.

Washington 40 platser

TALES - Långsiktigt utvecklingsarbete – som inte ”rinner ut i sanden”

Vi berättar om det utvecklingsarbete som pågått under mer än 15 år på Sturebyskolan. Framgångsfaktorer och hinder som vi mött under åren identifieras. Under seminariet får deltagarna möjlighet att dela med sig av erfarenheter från sina egna skolor, samt diskutera förutsättningar och möjligheter för ett hållbart och framgångsrikt utvecklingsarbete.

Ola Palm och **Jenny Palmqvist** är förstelärare på Sturebyskolan.

Karim Hamza är universitetslektor på Stockholms universitet.

London 30 platser

Att skapa intresse för naturvetenskap

I seminariet kommer jag att prata om hur undervisning kan göra skillnad för elevernas intresse för naturvetenskap. Intresse för naturvetenskap, som det visar sig i karriärval och attityder, har visat sig vara beroende av elevernas socioekonomiska bakgrund. Detta betyder att elever har mycket skilda förutsättningar att relatera till och identifiera sig med skolans naturvetenskap.

Undervisning kan dock kompensera detta och i seminariet kommer vi att prata om vad som kan tänkas känneteckna en sådan undervisning.

Per Anderhag är lektor och FoU-samordnare

Workshop Atlanta 70 platser

OBS! 90 minuter, pågår mellan 12.30 och 14.00!!

Workshop: Uplifting leadership

In the workshop setting you will:

Learn how organizations in education, business and sport create uplifting leadership - -
Understand six factors that uplift people and their organizations
Consider appropriate actions that support each of these factors
Leave with ideas to apply immediately in your own workplace

Andy Hargreaves är professor vid Boston Colleges Lynch School of Education och **Alan Boyle** är chef för Leannta Education Associates och designar lärande i olika former för skolledare.

PLATS: LUNDQVIST & LINDQVIST

S:ta Clara 100 platser

Bedömning och lärande i språkklassrummet

Under det här passet presenteras två licentiatstudier som båda intresserar sig för hur bedömning kan användas för att stötta och utveckla elevers skrivande i ämnet engelska på grundskolan. Den första studien av Jessica Berggren undersöker kamratrespons för lärande och den andra studien av Karina Pålsson Gröndahl undersöker lärarbedömning i formativt syfte i form av skriftlig återkoppling. Resultaten från de båda studierna presenteras och diskuteras med utgångspunkt i deras betydelse för skrivundervisning i språk.

Jessica Berggren är doktorand i engelska och lektor i Stockholms stad.

Karina Pålsson Gröndahl är lektor på Mariaskolan

Ängsö 80 platser

Tre exempel på hur förstelärare och lektorer arbetar på Globala gymnasiet

Vi vill beskriva hur vi arbetat i tre olika projekt utifrån specifika behov och idéer, hur vi organiserade och genomförde arbetet, hur resurser hanterades och vilka utmaningar vi har framför oss nu, samt vilka resultat vi tror oss uppnått. De tre exempel vi kommer att presentera är:

Doing history: ett fortbildnings- och utvecklingsarbete med grundskolelärare i historiedidaktik.

Maria Johansson och **Patrik Johansson** är lektorer.

Uppdrag värdegrund: Normkritisk pedagogik med hela personalgruppen i syfte att förankra och utveckla värdegrunden.

Eva Hasselträd och **Emma Andrasko Sandberg** är förstelärare.

Att arbeta språkutvecklande med nyanlända elever: Språkutvecklande arbete med komplexa innehåll i det tvärvetenskapliga projektet "Glokalt".

Karolina Sandahl och **Anna Walch** är förstelärare.

Viktor Arendorff 50 platser

Svenskdidaktik på högstadiet: Skrivbedömning

Presentationen handlar om min licentiatstudie med titeln "Undervisning och bedömning i svenska på högstadiet. Elever i årskurs 7 skriver saga och recension." Jag har undersökt hur en klass arbetar med två undervisningsavsnitt som avslutas med en skrivuppgift. Frågor jag ställt handlar om vad som görs tillgängligt för elever att lära på lektionerna och vad som sedan bedöms i den examinerande uppgiften. Jag har också undersökt hur den formativa bedömningen stöttar den summativa bedömningen.

Anna-Maija Norberg är lektor i Stockholms stad.

Svenskdidaktik på gymnasiet: Litterär läsning – vad krävs?

Elever läser idag allt mindre skönlitteratur. Samtidigt har kravet på att kunna göra en litterär analys ökat i skolan och examineras också i de nya nationella proven i gymnasieskolan från 2011. I min forskning har jag intresserat mig för kravbilden på den litterära läsningen. Presentation kommer att visa vilken läsning och vilken läsare som efterfrågas, sett i uppgiftskonstruktioner från nationell examination, med början i centralproven från slutet av 60-talet och fram till idag.

Eva Nilson är doktorand i språkdidaktik. Hennes avhandling handlar om vilken läsning av den litterära texten som efterfrågas i gymnasieskolan, sett i nationell examination.

Bohemen 30 platser

Elevmedverkan och skolutveckling - exemplet Forskningspartiet

Vi kommer att belysa och diskutera elevers delaktighet och medinflytande. Utgångspunkten för presentationen är ett projekt från hösten 2014 där en grupp elever i årskurs åtta var medforskare och gavs möjlighet att själva delta aktivt i ett forskningsprojekt. Med detta som bas arbetar vi nu tillsammans med lärare på samma skola för att i dialog utveckla pedagogiska arbetsformer.

Patrik Hernwall är docent och **Johanna Öberg** doktorand, båda vid Institutionen för data- och systemvetenskap vid Stockholms universitet.

PASS B 14.15-15.15

PLATS: WATERFRONT

A 4 (del av auditoriet) 500 platser

Ledarskap, tid och samspel

Idag finns det ett stort tryck på att alla skolor ska utveckla sin undervisning för att öka lärande och måluppfyllelse. Samtidigt upplever många lärare och rektorer att deras tid inte räcker till. Organisationer blir allt mer beroende av att välja rätt medarbetare samtidigt som man som enskild medarbetare blir allt mer beroende av hur skolans inre organisation och rutiner fungerar. Hur rektorer och förstelärare samspelar och prioriterar vad som är viktiga arbetsuppgifter blir avgörande för vilket fokus deras arbete får. Den här föreläsningen handlar om de utmaningar och möjligheter som finns i förstelärares och rektors förväntningar på sig själva och andra samt hur tid kan bli en möjlighet eller ett hinder i arbetet mot högre måluppfyllelse.

Helene Ärlestig är docent i pedagogik, Centrum för skollärovet vid Umeå universitet.

Baren C 5, plan 5 100 platser

Från iskallt till glödhett - till vidbränt? Om synen på bedömning i svensk skola

Seminariet fokuserar på definitionen av och synen på kunskapsbedömning i den svenska skolan - över tid och ur ett generellt och samtida perspektiv. Särskild vikt läggs vid bedömningens dubbla funktion, att stödja lärande såväl som likvärdighet, samt hur dessa syften kan kombineras. Diskussionerna utgår från de klassiska grundfrågorna *Varför, Vad, Hur, Vem* samt *Och...?* - dvs. syfte, kunskapsobjekt, metoder, aktörer och konsekvenser och kopplas till det konkreta kvalitetsarbetet i skolan.

Gudrun Erickson är professor i pedagogik med inriktning mot språk och bedömning vid Göteborgs universitet.

C4 plan 2, 125 platser

Vad gör en skicklig lärare bättre? Vad karaktäriserar riktigt skickliga lärares arbete?

Föreläsning om en skola på vetenskaplig grund: Hur möter och undervisar skickliga lärare sina elever samt hur kan huvudmän och rektorer stödja och uppmuntra skickligt lärararbete?

Cristina Robertson, är fil. dr. i pedagogik har varit projektledare för SKOLFORSK, Vetenskapsrådet, Stockholm. Cristina är utbildad lärare och har tidigare arbetat som bl.a. skollärovet, biträdande skoldirektör och forskningsstrateg.

Sal 26 plan 2, 50 platser

Erfarenheter från kollegialt lärande utifrån Stockholmslyftet i matematik

Vi kommer att prata om våra erfarenheter från Stockholmslyftet i matematik, en utvecklingsinsats som bygger på Matematiklyftet. Erfarenheterna kommer dels som handledare i flera år och dels som ansvariga för nätverket för samtalsledare - handledare i skolor som gör sitt andra år inom Stockholmslyftet i matematik. Vi kommer att lyfta tankar om det kollegiala lärandet som vi även ser som allmängiltiga och som vi menar riktar sig till alla lärare, oavsett ämne.

Karin Andrén, Katarina Ericsson och Andreas Hernvald är handledare inom Stockholmslyftet i matematik sedan flera år och lärarcoacher.

Läranderonder – en möjlighet till lärande för alla i skolan

Läranderonder (Instructional rounds) handlar om kollegialt lärande som bygger på observation av undervisning. Utifrån ett samarbete med Harvard Graduate School of Education har vi under några år arbetat med detta i Stockholm. Vi berättar om detta arbete och vad som händer just nu.

Nina Jonsson är rektor på Södermalmsskolan, **Peter Candler** är samordnare för läranderonder och **Decirée Jokinen** är handläggare på Grundskoleavdelningen

Sal 23 plan 2 30 platser

Lärare utvecklar lärare: Det är i klassrummet resultat skapas

Skolorna i område tre, Hägersten/Liljeholmen, Farsta, har arbetat med Lärare utvecklar lärare i 3 år. Utifrån vetenskaplig grund skapar vi beprövad erfarenhet från klassrumssituationer där resultat skapas.

Vi fem nedan beskriver vad och hur och med vad varje nivå arbetar med LUL.

Johanna Martinez-Conde är förstelärare på Blommensbergsskolan.

Tina-Mari Jonasson är förstelärare på Sköndalsskolan.

Ann-Marie Julin är rektor på Mälarhöjdens skola.

Barbro Engflod är rektor på Västertorpsskolan.

Christer Oja är grundskolechef, område 3.

Sal 21 plan 2, 30 platser

Bilder och tusen ord

Vem gynnas av visuella illustrationer i psykologiundervisningen? Är det en fråga om en generell princip att de flesta lär bättre med hjälp av visuella illustrationer, eller handlar det om individuell preferens i termer av lärstil? Och hur kan man som lärare tänka kring användandet av det visuella i undervisningen? Dessa frågor diskuteras i relation till resultat från en studie med fokus på just visuella illustrationer i psykologiundervisning på gymnasiet.

Ann-Sofie Jägerskog är lektor på Fryshusets gymnasium.

Östra Real kursprov historia

Med utgångspunkt i aktuell forskning, Gyll och ett nytt kursprov berättar vi om det kollegiala lärande som pågår i ämnet historia på Östra Reals gymnasium. Robert Mellander talar om rektors roll för att skapa förutsättningar för samarbete. Förstelärare Marie Petersen Erlandsson pratar om historieämnets förändrade karaktär och vilka krav det ställer på undervisningen. Inriktningsledare Theresia Vågenäs avslutar med att redogöra för det

Robert Mellander är rektor, **Theresia Vågenäs** och **Marie Petersen Erlandsson** är förstelärare.

PLATS: WORLD TRADE CENTER

New York 170 platser

Kunskapskulturer och undervisningspraktiker

Tillsammans med varje elevgrupp (åter)upptäcker och (åter)skapar läraren tidigare kunskapsmässiga landvinningar och bäddar för nya. En central och ständigt återkommande fråga är hur undervisningen kan utvecklas för att bättre främja elevernas kunskapsutveckling. Kunskaper utvecklas i och genom handlingar och visar sig som en förmåga att se, uppfatta och göra olika saker. För att detta ska vara möjligt måste undervisningen utformas som en kunskapspraktik

Ingrid Carlgren är professor emerita vid Stockholms universitet och tidigare rektor för Lärarhögskolan i Stockholm. Hon är för närvarande verksam i den nationella forskarskolan i *Learning study – praktikutvecklande ämnesdidaktisk forskning* och inom STLS, Stockholm Teaching & Learning Studies.

Stockholm 70 platser

Organisering för moralisk kompetens

Hur hanterar man som skolledare de moraliskt laddade delarna av verksamheten? En del av svaret, men inte hela, handlar om att förstå djupt liggande personens egenskaper. Seminariet tar även upp hur "God byråkrati" och så kallade Värdegrunder kan utformas för att stötta både skolledare och medarbetare. Det finns mycket att göra för dem som organiserar skolans verksamhet.

Tomas Brytting är företagsekonom och professor i organisationsetik vid Ersta Sköndal högskola. Han har sysslat med organisationsetiska frågor i 25 år, som forskare, föredragshållare, författare och konsult.

Milano 50 platser

Begåvade elever i matematikklassrummet

Hur bör vi bemöta begåvade elever? Och är matematiskt begåvade elever högrepresterande i matematik? Det kommer att diskuteras pedagogiska metoder gällande begåvade elevers lärande och frågeställningar som är viktiga för deras sociala situation i skolan. Även

nivågruppering, könsskillnader, grupparbete, elevernas självuppfattning samt skillnader mellan begåvade och högpresterande elever kommer att problematiseras.

Attila Szabo är doktorand i matematikdidaktik, FoU-samordnare och lektor i Stockholms stad. Szabos forskning fokuserar den matematiska förmågans struktur och det matematiska minnets uttryckssätt hos högpresterande elever.

Sydney 42 platser

Stockholm Teaching & Learning Studies - Exempel på undervisningsutvecklande ämnesdidaktisk forskning

Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS) har utvecklats för att initiera, stödja och sprida klassrumsbaserade ämnesdidaktiska FoU-projekt som handlar om frågor och problem som uppstår i undervisningen. Vid detta seminarium presenteras tankarna med och organisationen för STLS samt exempel på FoU-projekt som genomförts inom olika skolämnen.

Inger Eriksson är vetenskaplig ledare för STLS och professor i pedagogik vid Stockholms universitet. Hennes forskningsintresse rör elevers kunskapsutveckling och utveckling av undervisning.

Paris 40 platser

Kollegialt lärande kring språkinriktad undervisning

På Enskede Gårds gymnasium samarbetar svenska som andraspråksläraren Emmy-Linda med yrkesläraren Kennet kring eleverna som läser språkintrödnktion med yrkesinriktning. Detta sker främst genom att skapa samsyn och gemensamma referensramar kring språket och dess betydelse för utvecklingen av kunskaper och färdigheter i alla ämnen.

Emmy-Linda Svensson, förstelärare och **Kennet Gonzales**, yrkeslärare vid Enskede Gårds gymnasium.

Washington 40 platser

Effektmätning i skolan

Det förekommer många olika satsningar i skolans värld för att förbättra elevernas prestationer. Mitt föredrag kommer att handla om förutsättningar och möjligheter att göra effektstudier av dessa satsningar. Som exempel kommer jag att använda min egen studie om NTA. Jag kommer också att beskriva en del av de möjligheter som registerdata från SCB ger för att förbättra och förenkla dessa effektstudier. Slutligen blir det några goda råd om saker att tänka på innan man drar igång någon ny satsning för att inte försvåra en effektutvärdering senare.

Joakim Svärd är lektor i teknik på Vällingbyskolan och doktorand i teknikämnets didaktik på KTH

Att främja och synliggöra förmågor i de naturvetenskapliga ämnena - erfarenheter från FoU-projekt inom NT-satsningen i Stockholms stad

NT-satsningen i Stockholms stad syftar till att utveckla ämnesdidaktisk kunskap om och redskap för undervisning med sikte på de tre övergripande förmågorna i de naturvetenskapliga ämnena. NT-utvecklarna har tillsammans med forskare från Stockholms universitet och koordinatörer från Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS) arbetat med frågan om vad det är för kunskaper som beskrivs i de olika förmågorna. Vid seminariet redovisas erfarenheter och preliminära analyser av elevers lärandeprogression i relation till de tre förmågorna från första omgången av NT-satsningen.

Maria Andréé är docent Stockholms universitet och vetenskaplig ledare STLS.

Daniel Bengtsson är grundskollärare vid Engelbrektskolan.

Andrea Holmgren är förstelärare vid Blommensbergsskolan.

London 30 platser

Undervisning om risker och riskbedömning i naturvetenskap

Undervisning i de naturvetenskapliga ämnena ska bidra till att eleverna kan ta ställning i samhällsfrågor där kunskaper i naturvetenskap spelar en central roll. Det gäller inte minst risker i modern teknologi som strålning från kärnkraft och trådlös telekommunikation eller bioteknik. Under föredraget kommer vi att presentera ett forskningsprojekt vars syfte är att utveckla undervisning som stärker elevernas förmåga till riskbedömning samtidigt som den stödjer elevernas lärande i fysik och biologi. Projektet är ett samarbete mellan Blackebergs gymnasium, Tumba gymnasium, Kungliga Tekniska Högskolan och Stockholms universitet.

Leena Arvanitis är lektor vid Blackebergs gymnasium.

Karin Haglund är förstelärare vid Tumba gymnasium.

Är det man ser det som sker?

Vår studie visar att elevers delaktighet och inkludering ökar som en konsekvens av genomtänkta förändringar av laborationer. En laboration studerades i flera cykler. Under studien förändrades designen av laborationen i syfte att skapa ökade förutsättningar för delaktighet och inkludering. Efter två designcykler ökade graden av agens hos eleverna. Resultaten visar också att det krävs mer än en ytlig betraktelse för att upptäcka hur eleverna interagerar och hanterar uppgiften.

Carina Andersson är förstelärare vid Äppelviksskolan.

Anders Jonsson är förstelärare vid Kungsholmens gymnasium.

Helena Danielsson Thorell är tekn. doktor i kemi vid Kungsholmens gymnasium.

Atlanta 72 platser

Workshop: Digitalisering och förändringsarbete

Några förstelärare och skolledare i Norra Järva samtalar tillsammans med sin grundskolechef och forskare vid KTH om sitt utvecklingsnätverk och hur de tog sig an utmaningen med digitalisering i skolan. Utifrån dessa erfarenheter ställs frågor om förstelärarnas roll i strategiskt utvecklingsarbete. Betydelsen av förändringsledning över etablerade gränser mellan ämnen, nivåer, skolor och förvaltning lyfts fram liksom styrkan i kollegialt lärande och

kapacitet där IKT inte reduceras till ett instrument i en verktygslåda utan leder till insikt och bildning.

Marianne Ekman Rising är professor vid KTH och **Mona Tolf** är grundskolechef område 5, **Ann-Christin Sundell** är rektor och **Anders Klöverbäck** är förstelärare vid Oxhagsskolan, **Anna Andersson** och **Martin Nyman** är förstelärare vid Akalla grundskola, **Linda-Mari Johansson** är förskollärare vid Kvarnbackaskolan, **Per Wadman** är rektor vid Kista grundskola och **Anna Söderberg** är rektor vid Husbygårdsskolan.

PLATS: LUNDQVIST & LINDQVIST

S:t Clara 100 platser

På väg mot en forsknings- och utvecklingsskola

Sjöstadsskolan vill förverkliga en skola på vetenskaplig grund. Som en del i detta har vi arbetat med Learning Study för ämnesdidaktisk utveckling sedan 2009. Under seminariet berättar vi hur arbetet startat, utvecklats och vilka effekter och resultat det gett för elevers lärande, vår undervisning, och organisation. Vi berättar också om vårt bidrag till lärardriven forskning och utveckling och om projektet Forsknings- och utvecklingsskola som är ett samarbete mellan Sjöstadsskolan, FoU-enheten inom utbildningsförvaltningen samt Stockholms universitet.

Lena Lindblad-Petersen är rektor, magisterstudent utbildningsledning.
Marie Björk är förestelärare, specialpedagog och licentiat vid forskarskolan Learning study.
Gunilla Pettersson Berggren är förstelärare och masterstudent i didaktik.

Ängsö 80 platser

Undervisningsutveckling med fokus på språkutvecklande arbetssätt

Seminariet handlar om lärarfortbildning i språkutvecklande arbetssätt inom ramen för *Handledning för lärande* (2013-2014). Denna skolutvecklingsinsats innebar åtta heldagstillfällen under ett läsår för varje deltagande skola. Vårt upplägg byggde på kollegialt lärande utifrån föreläsningar, kollegaobservationer, reflekterande läsning av gemensam litteratur, ämnes- och ämnesövergripande diskussioner och praktisk tillämpning från lärarnas sida. Fördelar, lärdomar och fallgropar med detta upplägg presenteras.

Maria Bjerregaard är gymnasielärare i svenska och svenska som andraspråk och projektledare vid Nationellt centrum för svenska som andraspråk.

Björn Kindenberg är lärare i SO 4-9, projektledare vid Nationellt centrum för svenska som andraspråk och IKT-pedagog vid Grimstaskolan.

Läslyftet Stockholm

Under seminariet presenteras hur Stockholm arbetar med Läslyftet och vilket stöd skolorna erbjuds inför ansökan och under genomförandet. En viktig fråga är hur arbetet med läs, skriv- och språkutveckling och med det kollegiala lärandet kan fortsätta efter året med statsbidraget.

Anna-Maija Norberg är lektor i Stockholms stad och samordnar Läslyftet.

Kristina Ansaldo är utvecklingslärare på FoU-enheten.

Annica Gärdin är utvecklingslärare och lärarcoach.

Viktor Arendorff 50 platser

”Hon stod i en degagé och hon dog”- Vad tar gestalt som tyngd och flöde i danslärares bedömning av danstekniska kunskapskvaliteter?

Utgångspunkt för studien är det yrkeskunnande som danslärare tillämpar i pedagogisk kontext. Vi har analyserat hur *tyngd* och *flöde*, i sammanhang av danselevs danstekniska kunnande, erfars av danslärare. Vad är det en danselev kan, som förmår att dansa med kunskapskvaliteterna *tyngd* och *flöde*? Studien ämnar urskilja danslärares kvalitativt skilda uppfattningar av två kunskapskvaliteter i ämnet Dansteknik inom gymnasieskolans Estetiska program.

Jenny Berkán, Josephine Björklund, Anna-Karin Nilsson, Pipsa Perrin Poukka, Teresia Vigil Lundahl är lärare på Fryshuset gymnasium.

När en not är en svårknäckt nöt

Vi har intresserat oss för vad det innebär att kunna spela musik efter noter och vad som är viktigt att elever får möjlighet att kunna urskilja i undervisningen för att utveckla ett sådant kunnande. Detta har vi undersökt med hjälp av en learning study. Frågor vi har ställt oss är: Vad kan man när man kan realisera en notbild? Vad behöver elever få möjlighet att erfara och kunna urskilja i undervisningen för att utveckla detta kunnande?

Marcus Högquist, Maria Diephuis och Jonas Alatalo är lärare på Fryshuset gymnasium.

Bohemen 30 platser

Forskarskolan FRAM (moderna språk)

Vårt föredrag är en presentation av forskarskolan FRAM och de forskningsprojekt som genomförts inom den. 10 licentiander har arbetat med inriktning mot engelska, franska, italienska, spanska och tyska. De språkdidaktiska inriktningarna inom forskarskolan är (1) Individens språkinlärning (2) IKT, lärande och undervisning i språk (3) Former för bedömning i språk. Vi kommer att presentera resultaten från de olika projekten

Camilla Bardel är professor i moderna språk med didaktisk inriktning vid Institutionen för språkdidaktik, Stockholms universitet.

Maria Frisch, förstelärare i engelska och tyska på Katarinaskolan i Uppsala.

Lisa Källermark Haya är lärare på Globala gymnasiet.
